

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtru[m] volucres ex aquis sint productæ. disp. 18.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

DISPUTATIO XVII.

De opere quinti diei, piscium videlicet, avium- que productione.

Animalia terrestria ex cellant reliqua.

Volatilia piscibus nobilitate praesunt.

D. August. sententia.

Caietan.

Resutat.

Volucres à terra productas ut probant Caiet. & Catharinus.

PRODUCTIS plantis tertia die, ad animalium sustentationem, & luminaribus die quarta, à quibus animalium vita plusquam plantarum pender, quinta die incepit Deus producere animalia. Porro animalium ea, quæ terrestria sunt, nobilitate antecedit cætera, non solum quia de eorum numero est homo, sed etiam quia pluribus organis, quam cætera, sunt instructa; & quia vim habent generandi intra se sibi similia, quod cæteris omnibus, aut ferè omnibus denegatum est. Cætera namque solum generant intra se ova, ex quibus postea generantur animalia suis parentibus similia in quo aues, & pisces plantis quodammodò sunt similes: plantæ enim in se ipsis solum semina producunt, ex quibus postea alia plantæ generantur. Secundum nobilitatis locum habent volatilia: eò quòd plura organa ac magis distincta habeant quam pisces. Progrediens ergo Deus ab imperfectioribus ad perfectiora, quinta die producit pisces & volatilia, diemque sextum reservat animalibus terrestribus. Primo verò loco producit quinta die pisces tamquam natura imperfectiores, & secundo loco volatilia. Coniunxit verò productionem avium cum piscium productione, tum quòd, iuxta probabiliorè sententiam, ex eadem materia, nempe ex aqua, utrumque genus producit. Tum etiam quoniam piscibus ornauit, ac perfecit aquas, volatilibus verò aërem: hæc autem duo elementa maiorem habent inter se, quam cum terra affinitatem: sunt enim perspicua & humida, terra verò opaca & sicca.

Ut Augustinus s. super Genesim ad litteram capite quarto, & aliis locis supra citatis insinuat, plantæ tertia die non fuisse productas actu, sed potentia: sic quoque ibidem capite 5. innuit pisces & aues non fuisse productas actu quinta die, sed solum potentia, quatenus Deus ea die contulit aquis vim ad illa animantium genera producenda: similique modo innuit animalia terrestria non fuisse producta actu sexta die, sed terram tunc vim ad illa producenda accepisse. Quemadmodum etiam Caietanus dixit, terram efficienter concurrisse ad primam productionem plantarum, ita vult aquas & terram quinta & sexta die ad productionem piscium, volatiliam, & animalium terrestrium, effectuum concursum habuisse. Dicendum est tamen cum communi Patrum, aliorumque Doctorum sententia, hæc omnia animalia actu fuisse producta, atque secundum esse quod naturaliter sibi vendicant, imò quoad integram magnitudinem suis naturis proportionatam, aquasque & terram solum concurrisse passivè ministrando materiam, ex qua solus Deus efficienter ea produxit. Rationes eadem sunt cum illis, quas de simili plantarum productione disputatione 12. reddidimus.

DISPUTATIO XVIII.

Utrum volucres ex aquis sint productæ.

Caietanus, Catharinus, & quidam alij censent, volucres non ex aquis, sed ex terra fuisse productas. Id probant, tum quia id videtur sonare apertè Scriptura sacra Genes. 2. illis verbis, Formatis igitur Dominus Deus de humo terre cunctis animantibus terra, & formatis universis volatilibus cæli, adduxit ea ad Adam: quo pacto non exprimitur materia ex qua volatilia fuerant producta, sed intelligenda relinquitur ex iis, quæ capite 1. dicta erant. Moyses autem brevitati studens, verbum illud non repetiit, sed subintelligendum reliquit.

Molina in D. Thomam.

A mantibus terra, & universis volatilibus cæli adduxit ea ad Adam, ut videret quid vocaret ea. Tum etiam quoniam licet editio vulgata Genes. 1. habeat: Dixit etiam Deus, producant aquæ reptile animæ viventis, & volatile super terram sub firmamento cæli: quæ verba sonare videntur, volucres etiam productas esse ex aqua: contextus tamen Hebræus in hunc modum habet, ושרצו חיים שרץ נפשחית ועוף יישרצו על דארץ jisehyer su hammajim siberets nephejebhaiuh veboph sebhophel hal baaretz. i. Producant aquæ reptile animæ viventis, & volatile volat super terram: quæ verba solum exprimunt pisces ex aqua fuisse productos: materiam autem, de qua volucres fuerint productæ non exprimunt: cum tamen Genes. 2. apertè exprimat fuisse terram. Sententia hæc probabilitate non caret, & iuxta eam in editione vulgata dum dicitur, & volatile, supplendum est, volat, ex textu Hebræo.

Secundò

Nobis verò contraria, quæ communis est, potius est amplectenda, videlicet non solum pisces, sed etiam volucres ex aquis productas fuisse. Eam sententiam tuentur Augustinus 9. super Genesim ad litteram capite 1. Basilius, Ambrosius, Rupertus, Eucherius, & alij in Genesim, Damascenus secundo libro fidei Orthodoxæ capite nono, Hieronymus in epistola ad Oceanum, Magister, & cum eo Scholastici in secunda distinctione 15. & plerique alij. Eadem habetur in hymno Ecclesiæ in vesperis feriæ 5. illis verbis:

Magne Deus potentia,
Qui ex aquis ortum genus.
Partim remittis gurgiti,
Partim levas in aëra,
Demersa lymphis imprimens,
Subiecta cælis irrigans,
Ut stirpe una prodita,
Diversa rapiant loca.

Fuisse tamè ex aqua productas probabilius videtur.

Fuit verò hymnus ille ab Ambrosio compositus. Eadem est non solum editionis vulgatae Genes. 1. sed etiam Septuaginta interpretum, qui in hunc modum eundem locum transtulerunt. Producant aquæ reptilia animarum viventium, & volatilia volantia super terram. Est etiam Paraphrasis Chaldaica, qui eundem locum sic transtulit. Producant aquæ reptile animæ viventis, & aërem, quæ volat super terram. Cum ergo tot gravissimi interpretes eum sensum in illis verbis Hebræis agnouerint ac expresserint, signum sanè est, eum esse legitimum illorum verborum sensum.

Accedit, in avium genere multas esse species, quæ in aquis degunt. Itemque aues cum piscibus in multis convenire, quæ causa fuit ut quinta die una cum piscibus producerentur. Præterea cum aues in aëre degant, aëremque exornent, neque aër ob sui raritatem & leuitatem materia apta esset, ex qua aues generarentur, convenienter ex aqua aëri viciniore & similitiori quam ex terra fuisse productas.

Ad testimonium ex Genes. 1. cui potissimum contraria opinio nititur, prætermisissis aliis responsionibus, dicendum est, supplendum esse verbum, formatis, dum fit transitus ad volatilia cæli, ita ut sit sensus: Formatis igitur Dominus Deus de humo terre cunctis animantibus terra, & formatis universis volatilibus cæli, adduxit ea ad Adam: quo pacto non exprimitur materia ex qua volatilia fuerant producta, sed intelligenda relinquitur ex iis, quæ capite 1. dicta erant. Moyses autem brevitati studens, verbum illud non repetiit, sed subintelligendum reliquit.

M m m ; DIS